gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	204054
Raadsvergadering	:	**21-09-2021**
Onderwerp	:	**Evaluatie samenwerking Regio Achterhoek - 8RHK ambassadeurs**
Collegevergadering	:	20-07-2021
Portefeuillehouder	:	Burgemeester J.H.A. van Oostrum
Steller	:	Scheeringa, Winny, Team Opdrachtgeverschap B tel. : 0545250239

Te nemen besluit
Beslispunten
1. Kennisnemen van de evaluatie en de reactie van de Achterhoek Board op de aanbevelingen.
2. Instemmen met de evaluatie en de geformuleerde actiepunten van de Achterhoek Board en uw eventuele reactie op de actiepunten vóór 1 oktober kenbaar maken bij de Achterhoek Board.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
In het afgelopen half jaar is de samenwerking in de Achterhoek (Achterhoek Ambassadeurs) geëvalueerd. Eind april hebben de onderzoekers Berenschot en Rijksuniversiteit Groningen de evaluatie opgeleverd. De Board deelt deze evaluatie “voortbouwen op een goede basis” en hun reactie hierop met de colleges en gemeenteraden. De gemeenteraad is in de gelegenheid om eventuele reacties kenbaar te maken. Naar aanleiding van de reacties zal de Board besluiten over welke verbeteracties er daadwerkelijk opgepakt worden.

Argumentatie
1 De evaluatie is positief en de Board stelt actiepunten voor
Met de inrichting van de nieuwe samenwerking wilden we het volgende bereiken:
1. De betrokkenheid en sturingsmogelijkheden vergroten die raadsleden hebben voor de regionale ontwikkelingen/besluitvorming.
2. De slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming versterken (makkelijker en sneller tot een besluit komen).
3. De uitvoeringskracht versterken.

Deze punten komen in de verschillende aanbevelingen en geformuleerde acties van de Board terug. In de evaluatie zijn deze punten niet afzonderlijk geëvalueerd, maar zijn onderdeel van de drie hoofdvragen over inhoud, cultuur en proces.

Over de 3 boven genoemde punten kan het volgende uit het rapport gehaald worden:
1. Het regionaal denken is in het algemeen bevorderd (conclusie 5), de appreciatie van de werkwijze van de Achterhoek Raad verschilt bij de betrokkenen: van sterk positief tot sterk negatief (conclusie 6). In de aanbevelingen wordt hier uitgebreid op ingegaan. (aanbevelingen 4, 5, 6 en 9).
2. De governance is passend om de doelen beter te formuleren en te bereiken (conclusie 1), er zijn concrete resultaten bereikt (conclusie 2) en er zijn kortere lijnen en snellere klappen (conclusie 12). Wel is de besluitvorming soms trager dan gehoopt (conclusie 8) of niet helemaal helder (conclusie 7). Winstpunten zijn te behalen door de besluitvorming nog scherper te communiceren (aanbeveling 8) en te kijken naar een meer evenwichtige samenstelling aan de tafels (aanbeveling 12).

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

3. De onderzoekers constateren dat de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking voldoende capaciteit heeft om de samenwerking goed te laten draaien. De Thematafels zijn voldoende bezet en er is tevredenheid over de ambtelijke ondersteuning vanuit de regionale organisatie. Deze tevredenheid is de afgelopen periode bovendien toegenomen. Zeker ook de rol van de programmaregisseurs wordt gewaardeerd. Aandachtpunt is de aanhaking van de ambtelijke organisaties (aanbeveling 10).

Hoofdconclusie van de evaluatie is dat het goed gaat met de samenwerking. Er liggen geen wezensvragen op tafel. De brede wens is om de samenwerking voort te zetten conform de ingezette lijn. Dit is een erg mooi resultaat.
De aanbevelingen van de onderzoekers richten zich met name op elementen van de inrichting van de samenwerking. Met veel aandacht voor de verbinding met en binnen de gemeenten. Geadviseerd wordt om het niet te veel over de structuur en procedures te hebben.

2 Het gaat goed met de samenwerking en de geformuleerde actiepunten van de Board dragen bij aan verdere verbetering.

Wij onderkennen dat er veel is bereikt in de afgelopen twee jaar. De uitkomst van de evaluatie is zodanig dat er geen aanleiding is om wijzigingen aan te brengen in de huidige governance. We zien met de Board wel een paar ontwikkelpunten. We zullen ze puntsgewijs aan de hand van de actiepunten toelichten. De ontwikkelpunten hebben voornamelijk betrekking op sommige onderdelen van de inrichting van de samenwerking.
In de toelichting zijn de 12 aanbevelingen opgenomen en voorzien van een reactie van de Board. Hierin kunt u lezen dat, om een volgende stap te kunnen maken, we allen en vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid een bijdrage moeten leveren.

Onze reactie per actiepunt:

2.1 Achterhoek Raad
1. We zijn het eens met de onderzoekers en de Achterhoek Board om geen wijzigingsvoorstellen te doen op juridisch vlak. Met andere woorden, we zijn er voorstander van om door te gaan met de Achterhoek Raad. We signaleren wel met de Board dat er nog verbeterpunten zijn. Waar onduidelijkheid is over de rolinvulling van Achterhoek Raad en Achterhoek Board, moet deze weggenomen worden. Zie ook bij 2.5.
2. Alle raadsleden moeten zich betrokken kunnen voelen bij regionale taken. We juichen het toe dat er weer inhoudelijke netwerkbijeenkomsten komen voor zowel leden van de Achterhoek Raad als raadsleden die hier geen lid van zijn.

2.2 Thematafels
1. We onderkennen dat de verschillende Thematafels op een verschillende manier georganiseerd zijn. We zien het volgende aandachtspunt:
- Als de doelen in de Visie2030 opnieuw tegen het licht gehouden worden en waar nodig geactualiseerd of geconcretiseerd, vinden we het belangrijk dat de samenhang en scherpte in de visie behouden blijft.

2.3 Achterhoek Board
De Board gaat verkennen en onderbouwen op welke wijze het thema landelijke gebied het beste georganiseerd kan worden. We vragen aandacht voor het feit dat de huidige governance een gevolg is van de gekozen focus, zoals neergelegd in de Visie 2030. De samenwerking richt zich op de ruimtelijk-economische agenda: het draaiende houden en het versterken van de economie. Doel is een goed vestigingsklimaat, beschikbaarheid van goed personeel en een prettige woonomgeving. Een goede (digitale) bereikbaarheid is essentieel.
Deze focus heeft geresulteerd in zes thema's voor de inrichting van de regionale samenwerking.

2.4 Algemeen Bestuur en gemeenten
1. We zien met de Board dat het van belang is om alle O's goed aangehaakt te houden op de Achterhoekse samenwerking. Wij hebben bij de start van de governance rekening gehouden met de visie en wensen vanuit de Regio. We zullen ons inspannen om de rol en positie van accounthouders nog sterker te verankeren en waar nodig te verbeteren.
2. We zijn het eens met de Board om regelmatig met het Algemeen Bestuur te spreken over de

behoefte aan checks and balances rondom het proces en de rol van een ieder.

2.5 Communicatie 8RHK-organisatie
1. Het is van belang is om alle O's goed aangehaakt te houden op de Achterhoekse samenwerking. We denken dat goede en consistente communicatie over de triple helix samenwerking noodzakelijk is en dat daarbij aandacht geschonken moet worden aan ieders rol. We zijn dan ook blij dat de Board energie steekt in de communicatie en de bevoegdheden en besluitvormingsprocedure in een factsheet gaat verwerken. Daarmee wordt onduidelijkheid over de besluitvorming in de Achterhoek Board en de status van stukken weggenomen. We zien het belang van onderlinge ontmoetingen en het vergroten van de betrokkenheid van inwoners in het gebied.

Kanttekeningen en risico's
Reactie algemeen bestuur
1 Het algemeen bestuur onderstreept dat het goed gaat met de samenwerking. Daar mogen we met z'n allen trots op zijn. Het bestuur sluit zich aan bij de Board dat zij de Achterhoek Raad ziet als een van de essentiële en meest vernieuwende onderdelen in de 8RHK samenwerking. Het Algemeen Bestuur wil dan ook het belang van de Achterhoek Raad nogmaals onderstrepen.

2 Democratische legitimatie
Bij de start van de samenwerking is veel aandacht gegaan naar de democratische legitimatie van de samenwerkingsvorm. De onderzoekers constateren in paragraaf 4.3: dat op nationaal niveau bewegingen te zien zijn voor een (juridisch) antwoord, maar dat dit nog veel discussie zal vragen. Tegelijkertijd geeft het ministerie van BZK experimenteerruimte. De onderzoekers doen op dit vlak op dit moment dan ook geen aanbevelingen voor wijzigingen. Het Algemeen Bestuur zit hierin op dezelfde lijn als de onderzoekers en stelt op dit moment geen wijzigingen voor op juridisch vlak.

3 Rol AB richting raden
Hiermee samenhangend wordt er in het onderzoeksrapport ook aandacht besteed aan de rol van het Algemeen Bestuur. De afspraken in de samenwerking maken dat de inhoudelijke rol van de AB leden beperkt is. Dit is immers belegd bij de Thematafels en de Board. De AB-leden leggen eindverantwoording af aan de individuele gemeenteraden. Gezien de rolverdeling met de Board ligt de nadruk hierbij op de begroting en de jaarverantwoordingen. Daarnaast heeft het AB een belangrijke rol in de processen en bij overkoepelende activiteiten zoals de lobby. Dit alles betekent dat wanneer individuele raden behoefte hebben aan inhoudelijke toelichting niet altijd het AB lid hier de aangewezen persoon voor is.

4 Balans Overheid-andere O's
Uit de evaluatie komen relatief veel aanbevelingen die betrekking hebben op de gemeenten. Dit kan meerdere oorzaken hebben. Bijvoorbeeld omdat er in verhouding veel interviews zijn geweest met de gemeenten (colleges, raden, secretarissen). Maar het kan ook zijn dat de andere O's vooral de samenwerking met de gemeenten naar voren hebben gebracht. Uit aanbeveling 12 komt in ieder geval naar voren dat er een gevoel is dat de overheid soms wat overheerst. Het AB neemt dit graag ter harte en benadrukt dat de verankering van de andere O's in de samenwerking erg belangrijk is voor de toekomst.

5 Formatie Regio Achterhoek
De onderzoekers constateren dat de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking voldoende capaciteit heeft om de samenwerking goed te laten draaien. De Thematafels zijn voldoende bezet en er is tevredenheid over de ambtelijke ondersteuning vanuit de regionale organisatie. Echter deze formatie staat onder druk door de huidige indexeringssystematiek. Met de huidige systematiek verliest de Regio iedere drie jaar ongeveer één formatieplaats. Zie ook bij financiën.

Financiën
Om de organisatie op het huidige niveau te houden is het nodig dat, net als bij andere gemeenschappelijke regelingen, gekozen wordt voor een gezonde indexeringssystematiek. Het AB heeft eerder besloten opnieuw te willen kijken naar een passende indexering voor de toegepaste loon- en prijsindexen. Hiervoor zal een apart voorstel komen, waarbij de insteek is dit te verwerken vanaf de begroting van 2023.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking
Niet van toepassing.

Communicatie
Niet van toepassing.

Initiatief, participatie en rol gemeente
Er is in 2018 gekozen voor een zogenaamde triple helix samenwerking met de 3O's, overheid, (maatschappelijke) organisaties en ondernemers. De governance bestaat uit een Achterhoek Raad, een Achterhoek Board, zes Thematafels. Daarnaast bestaat binnen de Regio Achterhoek (GR) het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.
De gemeenteraad neemt deel aan de Achterhoek Raad.

Planning en evaluatie
Reacties of andere suggesties naar aanleiding van de 12 aanbevelingen moeten vóór 1 oktober bij de Achterhoek Board binnen zijn. De evaluatie wordt geagendeerd in de Achterhoek Raad van oktober, waarbij vooral de aanbevelingen die gericht zijn op de Achterhoek Raad aan de orde zullen komen. De Achterhoek Board bespreekt in haar vergadering van oktober 2021 de binnengekomen reacties (van onder meer de raden en de Achterhoek Raad) op de voorgestelde acties en besluit dan welke verbeteracties er daadwerkelijk opgepakt worden. Het proces is in het AB van 2 juni 2021 aan de orde geweest.

Alternatieven
Geen

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 21-09-2021

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20-07-2021;

b e s l u i t :

1. Kennisnemen van de evaluatie en reactie Achterhoek Board op de aanbevelingen.
2. Instemmen met evaluatie en de geformuleerde actiepunten van de Achterhoek Board en uw eventuele reactie op de actiepunten vóór 1 oktober kenbaar maken bij de Achterhoek Board.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 21-09-2021

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Evaluatie samenwerking Regio Achterhoek - 8RHK ambassadeurs

Toelichting:
Op 12 mei heeft de Achterhoek Board gesproken over de aanbevelingen in het rapport en daarbij per aanbeveling een reactie gegeven. In de aanbevelingen en de reactie van de Board zit overlap. De Board heeft daarom een concretiseringslag gemaakt in de vorm van actiepunten op basis van de aanbevelingen. De actiepunten zijn daarbij gekoppeld aan de verschillende partners en gremia in de samenwerking.

Samengevat stelt de Board de volgende actiepunten voor:

2.1 Achterhoek Raad
1. De Board doet voor het versterken van de verbinding tussen Achterhoek Raad en lokale Raden een beroep op de griffies en de werkwijze commissie. Zij staan open voor suggesties van hen om deze te verbeteren. Daarnaast wil de Board met de werkwijze commissie van de Achterhoek Raad in gesprek over hoe het two level game gespeeld kan worden in de (raads)praktijk. Hierbij wil de Board ook de rolvastheid van Achterhoek Raad en Achterhoek Board bespreken.
2. Zodra het fysiek weer mogelijk is organiseert de Board inhoudelijke netwerkbijeenkomsten voor zowel leden van de Achterhoek Raad als raadsleden die hier geen lid van zijn. Dit kunnen ook bredere ambassadeurs netwerkbijeenkomsten zijn.

2.2 Thematafels
1. De linking pins van de Board organiseren samen met de Thematafels in Q3 van 2021 een brainstorm over de aanbevelingen, zodat per tafel maatwerk kan worden toegepast. Daarbij gaat het onder andere over:
- Het tegen het licht houden van de gestelde doelen in de Visie2030, en waar nodig deze te actualiseren of te concretiseren.
- De open samenwerkingscultuur waarin transparantie en met elkaar in gesprek blijven essentieel zijn.
- Bespreken of de samenstelling van de tafel nog voldoet aan de behoefte en hierbij zo mogelijk ook een zelfevaluatie houden. Hierbij worden de resultaten van de evaluatie betrokken (bijv. over de aansluiting van de accounthouders) zodat per tafel verbeteringen kunnen worden doorgevoerd.

2.3 Achterhoek Board
1. De Board zal in 2021 nader verkennen en onderbouwen of het thema landelijke gebied (vitaal platteland, droogte en stikstof) binnen de samenwerking een plek moet krijgen, of dat dit beter op een andere manier georganiseerd kan worden.
2. Op basis van bovenstaand punt en de actualisatie van de doelen door de thematafels zal de Board in 2022 de visie actualiseren.
3. De Board wil samen met de 3O achterbannen kijken waar in aanpak en werkwijze van elkaar geleerd kan worden. Met als doel de verschillende werelden dichter bij elkaar te brengen en zo de samenwerking verder te optimaliseren.

2.4 Algemeen Bestuur en gemeenten
1. De Board spant zich in om alle O's goed aangehaakt te houden op de Achterhoekse samenwerking. Aan de gemeentesecretarissen vraagt de Board het initiatief te nemen om met een voorstel te komen hoe de aanhaking van de gemeenten (rol en positie accounthouders, behoefteverschillen per thematafel) kan worden verbeterd en hoe van elkaar geleerd kan worden.
2. De Board gaat met het algemeen bestuur in gesprek over de behoefte aan checks and balances. En zal minimaal twee keer per jaar samen met de algemeen bestuur in gesprek gaan over (actuele) ontwikkelingen.

2.5 Communicatie 8RHK-organisatie
1. Zodra het weer kan en mag wil de Board weer meer zichtbaar en fysiek naar buiten treden door het organiseren van bijeenkomsten of ontmoetingen. Zowel in als buiten de Achterhoek. Zie ook actiepunt 1 bij de Achterhoek Raad.

2. De Board wil kijken of het ambassadeurschap wat breder ingezet kan worden. Bijvoorbeeld door op de website aan te geven wat het betekent om ambassadeur te zijn met een aanmeld mogelijkheid. Daarmee bouwen ze een community op –die breder is dan alleen de deelnemers van de gremia of projecten- en kunnen ze bij bijeenkomsten deze mensen gericht uitnodigen.
3. De Board gaat de communicatie versterken door:

- a. Een nieuwe –meer interactieve website- op korte termijn.
- b. Meer abonnees te werven voor onze nieuwsbrieven en meer volgers voor onze social mediakanalen
- c. Meer structureel te communiceren over de besluitvorming in de Achterhoek Board.

4. De Board zal op de nieuwe website de bevoegdheden en besluitvormingsprocedure in een factsheet helder communiceren, en zal dit agenderen bij alle betrokken gremia. Waar relevant zal de Board in de stukken voor de Achterhoek Raad de status van het besluit ten opzichte van de rol van de individuele gemeenteraden verhelderen.